

Monumentnummer*: 526876

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 21 maart 2005
Kadaster deel/nr 82683/128

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Workum Súdwest-Fryslân Fryslân

Locatiennaam Locatieomschrijving
Workum

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Workum A 5162

Omschrijving**

OMSCHRIJVING

Inleiding

Friese STELPBOERDERIJ (stjelp) in sobere maar verzorgde baksteenarchitectuur, getuige ingekerfde baksteen (G.R.S. 1853) rechts naast de voordeur daterend uit 1853. Ontwerper en/of aannemer zijn niet bekend. In de eerste helft van de 20ste eeuw hebben enkele modernisering plaatsgevonden (o.a. sjabloneerwerk en glas-in-lood bovenlichten voorgevel, vernieuwing van enkele binnendeuren). De boerderij ligt aan de Workumer trekvaart (Doalte) binnen het beschermde stadsgezicht Workum, tegenover jachtwerf Bouma en aan de Elfstedenroute. Voor het huis stonden van oudsher schaduwbomen. Tussen voorerf en weg ligt (het restant van) de singel met (vernieuwd) houten loopbruggetje. Links van de boerderij ligt een met hoog opgaande bomen beplante reed. De entree rechts is heringericht een beplant met hoogstamfruitbomen. De agrarische functie is verloren gegaan, maar het bedrijfsgedeelte wordt onder meer gebruikt voor het houden van hobbyvee. Woon- en bedrijfsgedeelte verkeren grotendeels nog in oorspronkelijke staat.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

EXTERIEUR. Boerderij opgetrokken uit bruinrode baksteen (woongedeelte; fijn formaat, slanke kalkmortelvoeg) en Friese geeltjes (bedrijfs gedeelte) en gedekt door een hoog opgaand schilddak met blauwgeglazuurde Hollandse pannen op het woongedeelte en rode niet geglazuurde op het bedrijfs gedeelte; geprofileerde gootlijst; gemetselde nokschoorsteen met bord en versiering aan voorzijde; houten exemplaar aan achterzijde. De voorgevel aan beide zijden iets doorgetrokken en ingedeeld door (v.l.n.r.) klein keldervenster met luik met beslag, twee H-vensters, niet oorspronkelijke deur en vier H-vensters (alle oorspronkelijk schuifbaar); gekleurde glas-in-lood bovenlichten van jonger datum; éénsteens rollaagjes boven de ramen, houten vensterbanken; muurankers; in het dakschild (naar oorspronkelijk model vernieuwde) kajuit met fronton en wangen. In de achter- en zijgevels onder meer houten staldeuren, terugliggende inrijdeuren, houten ramen en lichtgetoogde drie- en zesruits stalramen. In de rechterzijgevel aardig bewerkte houten toegangsdeur (eertijds mogelijk de voordeur).

INTERIEUR WOONGEDEELTE. De indeling van het woongedeelte is grotendeels nog de oorspronkelijke. Woon- en bedrijfs gedeelte worden van elkaar gescheiden door een lange gang waarop de verschillende ruimten en de trap naar boven uitkomen. Een kleine kelder is toegankelijk vanuit de linker voorkamer. In het woongedeelte in de linker voorkamer balkenplafond, planken vloer met kleurig sjabloon schilderwerk (zeldzaam), wand met bedstede en diggelkasten (meerkleurige afwerking en subtiele versieringen), binnenluiken; in de middenkamer balken plafond, houten vloer (ossenbloedrood), gehoute kastenwand met diggelkast; in de rechter kamer balkenplafond met subtiele gesjabloneerde motieven; tussen de middelste en de rechterkamer bevindt zich een jongere schuifdeur. In de gang tochtdeur met gestraald glas en twee rondboogdoorgangen naar respectievelijk trap en voordeur.

INTERIEUR BEDRIJFSGEDEELTE. Ook dit verkeert qua indeling (deel, lange koestal en bûthús), bevloering (gedeeltelijk van leem en knip) én detaillering (o.a. authentiek smeedijzeren beslag) in nagenoeg oorspronkelijke staat. Van belang zijn ondermeer het grenen dekbalkgebint, de hoog opgaande houten scheidingswand tussen woon- en bedrijfs gedeelte en, in een der hoeken, de houten paardenruif.

Waardering

De STELPBOERDERIJ uit 1853 met jongere eerste helft 20ste-eeuwse detaillering is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, architectuurhistorische en stedenbouwkundige waarde. De boerderij is van belang:

- vanwege de ouderdom en de bouw- en gebruiksgeschiedenis;
- vanwege de sobere maar verzorgde vormgeving;
- vanwege de herkenbaarheid en de vrij hoge mate van gaafheid van ex- en interieur;
- vanwege de aanwezigheid van een vrijwel gave plattegrond en waardevolle interieuronderdelen;
- als herkenbare schakel in de ontwikkeling van de Friese boerderijbouw;
- vanwege de monumentale verschijningsvorm in relatie tot de karakteristieke ligging aan de Workumer trekvaart;
- vanwege de ligging binnen het beschermde stadsgezicht Workum.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument